

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.
Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Az eredmény.

Budapest október 19.

(A.) A király és királyné Ő felségeik a budai honvédszobor leleplezési vitájának dicstelen befejezése után hirtelen félbeszakították gödöllői resideálásukat, s elutaztak Bécsbe.

Indoka a meglepő ténynek nem volt adva, de bizony kitalálhatta azt mindenki. A király szíve is végre csak emberi szív, azt is elfoghatja méltatlan érintés által a keserűség. S az csakugyan méltatlanság, amit Apponyiék a szélsőballal való ez alkalommal szövetkezésük által megtenni nem átalottak. Csak emlékezzünk vissza rövideden. A nyáron a Kossuth-ünnep. Hiába amit szemforgató loyaltással a szélsőbal, annak ki egyezése l l e n e s, s az 1849. apr. 14-ki detronizáló nyilatkozatra tekintettel, király bántó jellege volt. Apponyiék úgy tettek, mintha hinnék a szélsőbal ártatlansági fogyatkozását, és segítették a királyt el nem ismerő Kossuth számára megszerezni a király fő- és székvárosának diszpolgárságát. S most itt a budai honvédszobor leleplezési históriája. A király készségesen feledi az érzelmein egy párt által ejtett sérelmet, megtisztelni kívánja az egész nemzet érzelmét, oly fényes, az

egész világ által látható ielelezési ünnephez beleegyezését adja mel a régi honvéddicsőségnek a király s hadsereg általi hódolatteljes megdicsőítése mellett a legteljesebb harmóniát tüntese fel a király s a nemzet, s a monarchiavalammenyi tényezői közt a mult érzemei s a jövő reményei tekintetében. S ine ismét a szélsőbal volt az, mely a Kossuth-politika-nak s evvel önmagának existentiája érdekében dühös agitációt kezdett a terv ellen, persze avval az állitással, hogy az alkotmányos királyhűséget, nem alterálja az ország s hadsereg közti alkotmányos viszonyt megrontani törekvés, s nézze csak az ember. Apponyiék ismét elfogadták a szélsőballi magyarázatot s a legteljesebb mértékben részt vettek a közvélemény félrevezetésében. a régi honvédek érzelmei, s régi előítéletei felkavarásában — amivel az országvilágra szóló s bizony a nemzetnek kiszámíthatlan hasznára valóndott leleplezési ünnepejt meg is akadályozták.

Tudja az Apponyi párt, hogy ha a király neheztel s szívében bántva érzi magát, akkor e bántalomérzet s neheztelés csakis ő rá súlyosodhatik mint oly pártra, mely kiegyezésű léteire oly párttal szövetkezik, mely a kiegyezés halálos ellensége s mely fejűl az 1849-

ki detronizáló, s mostani törvényünket királyostul együtt el nem ismerő Kossuthot tiszteli.

Persze röstelték a dolgot, s ötölnek s hatólnak, s még a miért ez igazán végzetes szövetségbe belementek, tudniillik Szapary miniszterelnök megbuktatásáért, még azt sem emlegetik most már: pedig milyen nagy volt ugynevezett diadaluk után táborukban az ezt követő lárma. S az annak máris megtörténtével dicsekedő hiesztelés! Csak sopánkodnak a dolog felett, mosakodnak a vád ellen, fogadkozván, hogy nem ők okai a király s nemzet közti jó viszony szép ege befelhősödésének, s mirőlünk, akik ezt joggal állitjuk, azt mondják, hogy konkolyt hintünk a nemzet közé.

De hát nem oda Buda. Mi nem konkolyt hintünk, de igenis hintjük a megismerés magjait arra nézve, hogy az Apponyi párt a szélsőballal való szövetkezéssel, midőn a maga érdekében vélt cselekedni, a haza és nemzet érdekei ellen súlyos vétket követett el, mert csak az összes ellenzék egysége a Kossuth kultuszban s a hadsereg elleni állás foglalásban tüntette fel egész Európa előtt hazánkat oly szinben, mintha itt a forradalmi szellem volna ur a szívek felett s mintha a monarchia fenállása és a di-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Most megyek el . . . .

Most megyek el innen, most megyek,
Hogy lehulltak mind a levelek,
És az erdő mélyen szendereg,
Most megyek el innen, most megyek!

Ot' visz el az utam mellette . . .
Csak valahogy föl ne ébredne.
Minek szomoritnám, óh minek?
Jobb nekünk így szóltan válni meg.

Hej, ha most leveles nyár volna:
Tudom hogy szomorún susogna,
S levelétől minden kis ágnak:
Fényes harmat-könnyek hullnának.

— Most megyek el innen, most megyek,
Hogy lehulltak mind a levelek,
És az erdő mélyen szendereg,
Most megyek el innen, most megyek!

Szabolcska Mihály.

Katona soros történet.

— Rajz. —

Irta: Ifj. Móricz Pál.

Nagy sor az parasztknál, ha a legény, a fiu beválik katonának. Büszkék is reá az öregek, de másrészt meg úgy tekintik, mint az áldozat bárányt, melynek nyakát minden perczben elnyiszanthatja a halálosan éles bicska. Ugy el-síratják az anya, a testvérek, a szerető, ki rozmaringos virágszálat ápol emlékére, mintha nem is a kaszárnyába, mintha nem is a ritka szép katona életbe menne s mintha nem is csak három rongy esztendő volna a nyakba, hanem az örökkévalóság és halál, mely néha még a császár emberének három forintos bőrét is megkivánja.

Sír-ri az édes szüle, az érzékeny szíviú anya már akkor is, mikor a Pistát, Miskát vagy bárhogy is hívják is a legénykét „beasz-szentálták“ katonának! De fájdalom csak akkor hasít igazán szívet, mikor a fiunak „október elsején“ már valósággal is be kell rukkolni Könyvek, az édes anyai szem gyöngyei, hull-nak, potyognak ilyenkor a foszlós, fehér-béltü rózsaszín pirkadásos kérgű pogácsára, bélesre, melylyel a fiut a hosszú, nagy, három esztendős utra elbocsátják . . . Pityergőre áll ilyenkor az egész világ, — illetőleg az egész falu szája. A

leányok, az asszonyok nem is titkolják könnyeiket, de az öreg gazda már csak kifordul a pítvarba, ha olyasvalami — könnyekhez hasonló — sószü nedvet leveit érez szemeiből öszes, torzonborz bajuszára ki- s lefutni.

— Ehöm, ehöm, köszörül ilyenkor egyet a torkán, no, nó anyókám ne busítsátok hát a fiut, hisz katona dolog az egész, hisz manapság csak a katonák az igazi urak! Gyöngy élet az, ha mondom! Ne ne sirj hát Pannó, hisz az a három esztendő nem a világ! S majd megládd, minő nagy ur léssen ez a mi fiunk; ez a Pésta, ha visszatérend a katonaságból, — akkor még bizony a biró lánya is jószívvel tánczoland véle — virágvasárnapkor, tudod ott a nagyvendégtfogadó ház előtt . . . vigasztalná az anyjukat az öreg gazda, ha maga is jóformán elnem lenne áporodva.

Kivül pedig az utcáról cigányzene, hegedüvisongás, klarinét rikoltás, meg a brács egyhangu „dövé dövé“-je hangzik. A katona-soros legények ezek, kik ily duhaj-módon bucsuznak el a „komisz czibil“, parasztleányi élettől. Mert hát.

— — — — — a rigó, rigó,
Nem parancsol nekünk a biró, a biró!

De hogy is merne parancsolni szegény, hisz „Ükelme“, a biró ur most már édes-keves, még a „fináncznál“ is kevesebb személy a csá-

nastia uralma nem állanának biztos alapokon. . .

Királyunk, bár a szíve fáj, tudja hogy ez nem igaz. De hogy az egész Európa is megtudja, a szabadelvű párt kötelessége bebizonyítani egységének törhetlen fentartása által a központban s terjeszkedése szervezkedése által a vidékeken. Főll kell világosítani az elméket, hogy a szélsőbal stréberci s a hatalom-éhes Apponyiék csak privát érdekből kockáznak a hazas az összes polgárság nyugalmanak s a nemzet jövőjének érdekeivel.

Gr. Szapáry miniszterelnököt pedig ne kedvetlenítse el a sok méltatlan támadás: a szabadelvű párt csak az ő vezérése, kormányzása alatt tarthatja meg egységét, tömörségét; neki nagy s beláthatatlan fontosságú missiója van e párt tömörbástyái által gátat vetni ama szerencsétlen áradatnak, mely eddig csak a gödöllői királyi időzést sodorta el, de ki tudja mi célból lett megindítva az? Gr. Szapárynak s a liberális pártnak missiója ez áradat meggátolása, csak azt sajnáljuk, hogy a veszedelmet Szapáry iránti ellen-szenvében gr. Apponyi nem látja s annak elhárítása munkájától absztinálja magát. Végzetes hiba ez, mely a bűnnél is nagyobb.

Belföld.

A berlini osztrák-magyar nagy követ ki nevezése. A hivatalos lap tegnapi száma a következő királyi kéziratot közli:

Kedves Szógyény-Márich! Kinevezem önt rendkívüli és meghatalmazott nagykövetté a felsége a német császár és Poroszország királya mellé, s egyúttal önmé bizom a diplomáciai képviselőt rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri minőségben a mecklenburg-schwerini, mecklenburg-stelizi és oldenburgi nagyhercegi udvaroknál, valamint Braunschweig uralkodó-kormányzójánál.

szár felbokrétázott emberei szemében. De nem is igen mutogatja magát ilyenkor sem a nagyhasu törvénybíró, sem a nagyszájú, s pipaszárlábu kisbíró sem, mert nagy sor az, valóságos ribillió, mikor még a szuszka, az anyámaszony természetű „jóljárt“ Varga fiu is, a falu eme legjámorabb legénye is azt rikoltja, fokkal husángot pergetve kezében:

„Megverek valakit, vagy enghem vhalaki.“

A szegény talán előre érzi, hogy a katonádsi három — esztendeje a babájának lesz leghosszabb, ki anélkül is csak úgy til-tul bánt a Varga fiuval.

Egynemely ház előtt meg is állapodik a duhaj csapat; ott a tulipántos ablak táblák me lett, melyek megöl egészségtől piros, üde arcu lányok szöke vagy barna „czopfos“ hajjal leselkenek ki a falu első legényeire. Még jó, hogy ott van az ablakba a zöld levelű mályva, avagy az illatos muskátli, s poéták által megénekelt drága rozmaringszál, mert legalább eltakarják a piruló leányarcz folydogáló, harmatozó könnyeit.

— Valjon hívséges lesz-e? — gyótródik mindkettő. Valjon — de ki győzné elsorolni ama sok kérdőjeles „valjonokat“, melyek ilyenkor az egymást szeretők szívét át-megátjárják, basogatják, hogy az szinte vérzik, hogy annak szinte minden dobbanása halálos, — legalább úgy érzi azt ilyenkor, mind a kisirt szemű leány, mind az italtól, s rossz sejtelmektől mámoros, elkecseregett fiu. Sajgó lelke, fájó szíve beszél a nótából, ha rákezdte:

Kelt Gödön 1892. évi október hó 24-én.

Feracsz József, s. k.

Kálnoky, s. k.

Igazságügy törvénytervezetek. Az igazságügyi miniszter egyszerűen három új törvénytervezetet bocsátott közre nyomtatásban. — Az egyik a csődtörvény (1881: XVII.) módosításáról szóló törvény előadói tervezete, mely 66 novelláris szakaszból áll a hozzávaló indokollással. A novellák különösen a megtámadási jog, a csődnövény, a közelegmondok és választmány hatásköre, a kielégítési eljárás és a kényszer-egyezség esik nyeges módosítás alá. A második a fizetés megszüntetéséről és csődön kívüli egyezségről szóló, 46 szakaszból álló, indokolt javaslat, mely meghatározza azon föltételeket és eljárási módokat, amelyek mellett az inszolvens adós hitelezőivel legalább 50 százalékban (ezen alul nem) kiegegzhet s erre a bíróság segélyét csődeljárás nélkül igénybe veheti. A harmadik a fizetési képtelenség adósnak vagyonát érintő jog-cselekmények csődön kívül való megtámadhatóságáról szóló előadói tervezet és indoklása. A 38 szakaszból álló tervezet lényeges szükségét pótol s azon u. r. kijátszási jogügyletek megtámadásáról szól, amelyekkel a végrehajtás elől az adósok sok esetben vagyonukat menteni akarják. A javaslatok fölött most természetesen a jogászai szakkerü kritika fog szólni, mielőtt azok végleges törvényjavaslat alakjában az országgyűlés elé kerülnek.

A földmivélsügyi miniszter az ország különböző vidékein, amelyek nélkülöztek eddig a földmives iskolákat, ily intézeteknek felállítását vette czélba s részben már fogantatott is. Nevezetesen Pápán már folyamatban is vannak az e czérra szükséges építkezések s a ki-sajátítási eljárás befejezésével Jászberényben is megkezdhetnek. Megvannak indítva továbbá a tárgyalások az iránt is, hogy Kecskeméten, Tamasóban, Lajoson és Tordán szintén felállítsák a földmives iskolákat.

Josipovicz miniszter lemondása. Az „Agrar-Zeitung“ a legilletékesebb helyről értesül, hogy a Josipovicz miniszter lemondásáról szóló hírek minden tényleges alap nélkül vannak. Ep oly valótlán, hogy az állítólagos lemondás a miniszter és a bán közt fenn forogott nézeteltérések lett volna következménye. Ily nézeteltérések egyáltalán fenn forogtak és most

„Itt kell hagyni a falumot,
Benne az én galambomat.“

Aztán elhangzik a nóta, felszáradnak a könnyek, lehervad a rozmaringszál, férjhez megy az „esküfogadását“ be nem tartó leány, s káplár, avagy az Ur Isten (értsd alatta kapitány ur Navratilt a 6-ik kompániától), privát kegyelmeből „fürer ur“ lesz még a jámbor erkölcsű „jóljárt“ Varga fiuból is, ki be is „zupál“ a katonáéknál, míg a többiek, a hetyke Miska, Jancsi, Pali mind-mind hazakerülnek. Levetik a zsinóros gunyát, melybe már beleszoktak, s mely még utánuk is egész nemzedéket szolgál land ki.

A jelenet minden „asszentáláskor, minden „októbernek elsején“ ismétlődik, s irnak-rinak, busulnak sokan, de aztán lassan lassan megvigasztalódnak mind, csak a „Pesta gyerek“ anyja, a Pannó néni nem, ki már több, mint tizenegy hosszú éve várja, siratja az ő rozmaringos, aranyos, báránys, gyémántos szép fiát, kinek egyszer még is csak haza kell jönnie. hiszi, s biztatja magát a jámbor Pannó néni — mondván:

— Meg nem halhatott! Mert ha meghalt volna, akkor-akkor csak elküldték volna a — te kete pecsét viaczkos gyászlevelet!

Pedig szegény jámbor Pannó néne, hiába várakozásod, hiába reménykedésed, mert a te „tekete pecsét viaczkos gyászleveled“ bizonynyára eltévedt a postán, mivel a te „rozmaringos,

sincsennek, ellenkezőleg, a bán és a miniszter közt az összes függő kérdésekre nézve a legteljesebb egyetértés volt és van jelenleg is.

Delegáció után. A magyar delegáció tegnapelőtt délelőtt, az osztrák delegáció délután fejezte be munkálkodását. Az osztrák delegáció rövid ülésén még néhány kérvényt intéztek el s majd átvették a magyar delegáció tizenetét s konstatálták a hozott határozatok egyöntetűségét, mire a hozott határozatokat harmadik olvasásban is elfogadták. Kálnoky gróf külügy-miniszter ö Felsége nevében mondott köszönetet és fejezte ki elismerését a delegáció áldozatkészségeért. Végül a saját és a közös miniszterek nevében is hálás köszönetet mondott az irántuk nyilvánított bizalomért. Falkenhayer gróf a bizottsági tagok nevében Chlumecky báró elnöknek mondott köszönetet.

Chlumecky e'nök röviden vázolta a delegáció munkálkodását, a melyre csak büszkeséggel utalhatnak. A békére épít-t hármasszövetségnek érdekét fejlesztették a delegációk. B szédét ö Felsége éltetésével végezte, a melyre háromszoros „hoch“ volt a delegátusok válasza. A delegáció ez évi utolsó ülése ezzel véget ért.

Delegáció után.

Budapest, 1892. okt. 20.

(—s.) A delegációnak ez idei tárgyalásai ismét sikeres tevékenységnek voltak napjai. — Egy részt a közösiügyi kormány adott számot eredményes működéséről, hogy a legutóbbi időben mit tett s mit szándékozik tenni a monarchia nagyhatalmi állásának és a béke fentartásának érdekében, másrészt pedig a delegáció-nális bizottságok komoly és tárgyilagos tanácskozások tárgyaivá tették a közös miniszterek előterjesztéseit, s ekkép a delegációk az idén ismét a monarchia azon szükséges és hasznos szerveinek bizonyultak, aminőknek azokat Deák Ferencz szelleme contemplálta.

Munkájukat csendesen és jól elvégezték, mert hisz nem is volt ok sem az általános politikai helyzet, sem pedig a közös miniszterek előterjesztései miatt arra, hogy valami zajos szenzáció támadjon az ülésekben. Némileg feltűnő új jelenség számba legfeljebb az jöhet, hogy a magyar delegációban Ugron Gábor személyében a 48-as pártok egyik árnyalata részt

aranyos, báránys, gyémántos szép“ Pista fiad rég ott porlad már valahol a bosnyákok durva, kövecses földjében. . .

Skribler.

Szeressétek az írókat, jó emberek! Aki „valami“ vagy: szeressed a „semmi“-t, ki az életben ébren, biztos léptekkel haladsz: öleld kebledre az álmodozót.

A modern élet mindjobban általánosít, a típusok kihálnak, legalább külsőség dolgában közeledünk az egyenlőséghez, nem lesznek többé „eredeti alakok“, a „modern“ öltözetnek nincsenek feltűnő változatai, s a különbözök ma már nem hódítanak hanem csak kacagtatnak. A cigányok ma már szalon-kabátban muzsikálnak s az aszfalton nincs különbség közte s az ur között ki elé esténként bizonyos fölénynevet tartja a tányért: örülj, hogy adhatsz!

Még csak a szellemi bohémek; írók és művészekben látható az eredetiség himpora, melyet nagyobb részükrol azonban már szintén lekoptatott a modernizmushoz való simulás, csak a kisebbségen láthatod még, mely külsőleg bár szintén „modern“ lévén, egyéniségre még nem az. S az irodalmi és művészi alkotások legtöbbször is végig vonul a közös vonás: a mindenképp n modern jelleg, mely annyiból szintén nem eredeti, mert hiszen a modern irodalom és művészet az életnek hü másolását vallja czéljául.

(Maga, Mimi, ásit, hogy ez unalmas?! . .)

vett, ami eddig elő nem fordult, az osztrák delegációban pedig a három cseh képviselő volt egészen új alak. E két új jelenség közt vont párhuzam határozottan a magyar 48-as párt javára üt ki a csehekkel szemben.

Ugron Gábor ugyanis kétségtelenül a 67-es közjogi kiegyezésnek törvényes tiszteletben tartása mellett intézte felszólalásait a közösi miniszterekhez, ellenben az ifjú csehek képviselői avval határozottan ellenséges álláspontot foglaltak el, midőn a dualismus ellenében a foederalismus kockolyának magjait szórták el s nagyzó kívánságaikkal a törvénytelenység terére léptek. A hármasszövetség kérdésében szintén Ugront illeti elismerés a csehekkel szemben, mert míg ezek a bátran politikai képtelenségnek mondható eszmét forszírozták, hogy a mi érdekünket Orosz és Franciaországéival kellene összekötni, addig Ugron feltétlen és őszinte hívőül mutatta be magát a hármasszövetségnek.

Ez a párhuzam tehát tagadhatatlanul Ugron Gábor önyére szolgál, s ezt magyar szempontból mi érdemül tudjuk be a hevesvértű székely pártvezérnek, de azért nem hagyhatjuk szó nélkül két nagy tévedését. Az egyik az mely szerint a hadügyminiszter által javasolt létszám emelést ellenezvén, azt ajánlotta, hogy a külön szolgálatra vezényelteteket kell a csapatszolgálatra visszarendelni, csak hogy az elvezényelték száma nem oly nagy, mint amire Ugron teszi, ezekkel tehát létszámot emelni nem lehet. Másik tévedése Ugronnak pedig az, hogy 50 embert elégnék tart egy századra, pedig annak béke idején is oly erővel kell bírnia s ugy kell kiképezve lenni, hogy mozgósítás esetén a nagy létszám emelést és póttartalékokat fe venni, kiképezni és vezetni képes legyen. Erre 50 ember nem elég. És csakugyan látjuk is, hogy az európai nagy hadseregeknél mindenütt a századok 100 embernél is erősebbek, s így ha a mi századaink 92-re emeljük, bizony akkor is szerény mértékkel mérünk.

A közügyi kormányknak előterjesztéseit a delegációk egyébként elfogadták s nem is lett volna ok ellenkező megállapodásra, mert hisz kétségtelenül bebizonyult, hogy a kormány külpolitikája kifogástalan, az okkupált tartományok kormányzása kitűnő és a hadügyi politika ép úgy ha ad a korrallal, a hadi követelményekkel, amint számot vet anyagi és pénzügyi érdekünkkel, aminek legjobb bizonyítéka, hogy még az ellenzék sem tudott a kormány előterjesztéseiből törölni.

Már a „bohémek“ is beékelődnek a modern életbe a modern társadalomba, a művész talán még jobban, mint az író, legalább úgy tetszik, hogy a társadalom inkább akceptálja a „művész“-t „valami“-nek, míg az író még mindig „semmi“: „skribler“. A nagy közönségnek jobban imponál a névjegyén egy kis „dr“, melyet tulajdonosa vékony nyomtatott értekezés és vastag protekció révén nyert el, mintha számottevő kötetek alapján valaki neve alá nyomtatná: „író“. Egy kis „dr.“ még mindig könnyebben kap feleséget, mint egy nagy író, a kit ha kell, ünnepelel, megkoszorozza a társadalom, műveit talán meg is veszi, talán el is olvassa, de ezeket semmi esetre sem tekinti olyanoknak, hogy miattok az író már „valami“-nek is tekintse. Az író még mindig csak „valaki“, kivéve, ha a tollat mesterségesen forgatja bizonyos sablon keretében, szolgálatában, a minnek aztán kevés is a köze a maga igaz nagyságában veendő irodalomhoz.

„Skribler!“

A gyveleje tele lehet csupa szinarany igazsággal, melyet a modern élet ridegsége közepte egy álmodozó lelkesedésével vet papírra, de erszényében csak rézkrajczárok zörögnek nagyon is prózaiasan. Járhat ugyan valahogy a saját lábán, de higgyétek el, legtöbbszöt egy kis „dr.“ biztosabban, nyugodtabban lépdel, mint egy nagy író. Mivel az írói tehetséget nem adhatja senki, semmi: se protektor, se diploma, mivel magától terem emberi ápolás nélkül, mint Isten szabad ege alatt a mezei virág: a társadalom nem is gondolja íróit, talán ha gondolná

Említésre méltó mozzanámég Bauer hadügyminiszternek válasza, mely egyik cseh képviselőnek adott. Kijelentvén, hogy a magyar és a cseh nyelv nem helyezhető egy sorba, mert a magyar az, állami hivatalos nyelv, ellenben a cseh, az csak tartományi nyelv.

Végül az ellenzéki szónokok részéről ismét szóvá tett magyar katonai akadémiá eszméjét kell érintenünk. Hát ez kissé ilzott sovínisztikus kívánság volt, annál is inkább, mert jelenleg arra még nincs is akut szükség. A delegáció többsége el is fogadta a hadügyminiszternek józan javaslatát, hogy a bécsi helyi akadémiából kizorult 9 jelölt kedvéért egyelőre csakugyan nem érdemes 5 millióért új akadémiát állítani.

Külföld.

Nikita fejedelem elmozdása. A minap egy montenegrói küldöttség tisztelettel Belgrádban a szerb regensénel és kormánynál. A küldöttség terjedelmes memorandumot szerkesztett, melyben mintegy négyezer matenegrói polgár Nikita fejedelem elmozdítását kéri III. Sándor orosz czártól. A memorandum elmondja Nikita fejedelemről, hogy csendes örült és hogy az 1889. évi nagy éhínség alkalmával Oroszországban gyűjtött 100 ezer rubel legnagyobb részét saját céljaira fordította. A memorandum aláírói fe hívják a czárt, hasson oda, hogy a fejedelem mondjon le Daniló elsőszülött fia javára, mert ha Nikita még huzamosabb ideig uralkodik Montenegro a legszomorubb sorsra jut. A montenegrói küldöttség holnap Pesiani orosz követnél és Mihály metropolitáná tesz látogatást, aztán tovább utazik Pétervára.

Válság Szerbiában. Belgrádban politikai körökben kormányválságról beszélnek. Az ország belsejében szándékolt közigazgatási változások olyan zavart viszonyokat idéztek elő, hogy Ribarác belügyminiszter a napokban be adja lemondását, a szkupstina megnyitásakor pedig az összes kabinet lemondása fog következni. A kormány az augusztusban kiadott program egyetleegy pontját sem volt képes beváltani, s a radikálisok folytonos izgatásai által teremtett állapotokat véres összeütközések nélkül megszüntetni képtelen! A szkupstina megnyitása és elnapolása, és az Ausztria-Magyarországgal kötött kereskedelmi szerződés gyors letárgyalása az alkotmány megsértése nélkül lehetetlen. Ezek a kényes kérdések melyeket még

olyanok is lennének ezek, mint az üvegházi növények.

Unalmas ám nagyon a panaszlás és szó sincs róla, jó embernek panaszképen mondom. Hiszen eléggé szép az is, hogy a gyerekek éveken át tehetség nélkül tanulnak zenét, hogy aztán nagykorukban másokat kineznek vele, mely kinezésért konvencionális hazug udvariaságokat is kell mondanunk, — hogy annyi mindenképen drága óra elvész, (szegény zongoramesterem, ki protestálva említed, hogy csak 50 kr kérsz egy óráért, ne neheztedj reám!) mely idő alatt az irodalom legszebb alkotásait megismerhettem volna a muzsikával agyongyötört gyermek megtanulhatta volna az édes anyanyelv bűbajos zenéjét, hogy aztán szeresse, ápolja, művelje az egész életén át . . .

De azért áll Petőfi szobra s a hálás utókor megkoszorozza talapzatát, dicszókat mond, egyrésze megveszi költeményeit, mert immár olcsóbb kiadásban kaphatók, s nem olvassa azokat.

Jókai még él, itt jár-kelel közünk s bizonyos, hogy ő is szobrot kap majdán, műveit pedig nem olvassuk, mert az „öreg ur“ nem modern s úgy látszik, hogy már „kiírta magát.“ Immár ő is beleilleszkedett a modern életbe, hogy „valami“ legyen. Szerkesztő lett és képviselő, s még sok egyéb, de rossz szerkesztőnek s rossz politikusnak mondják. Művei pedig akkor lesznek aktuálisak, ha majdán az ország arra a nagy napra készül, melyen Jókai ércszobrát leleplezik.

Ponori Thewrewk István.

az eszes Risztics sem képes békésen megoldani akozzak a liberális kormány bukását. Risztics már is tárgyal Pasicses l. Az új kabinet a szkupstina összeülése után meg fog alakulni.

Irodalom—művészet.

Zempléni Árpád az újabb poeta nemzedék egyik legtehetségesebb tagjának verskötete megjelent a harmadik bővített kiadásban. — A kötetről véleményünket már elmondtuk, most csak röviden regisztráljuk ezt az érdekes irodalmi eseményt, hogy egy könyv három kiadást érjen. Mindenesetre oka ennek a kötet jóságára s a poétának verseiben nyilvánuló kedves egyénisége s derekas tehetsége — de egyik oka a kötet olcsósága: 50 kr. a szép kiállítású vastkos kötet. Ennél olcsóbb szellemi táplálék már aligha található. Maga a szerző kötetének olcsóságáról úgy nyilatkozik, hivatkozva a kötet első kiadásakor hangoztatott ama vádra, hogy nagyon olcsó cím a legolcsóbb magyar poétának lenni — hogy erre két mentése is van: egyik hogy olvasóközönséget teremteni csak olcsó könyvekkel lehet, másik pedig, hogy az ő könyve előfizetői nagyobbára szegény emberek, akiknek nem igen telnek könyvre. Más oldalról pedig szerinte a verskötet egy elkényeztetett fiu, akire a papának költenie kell.

Végtelen szomorú dolog lenne, ha egy olyan jó nevű poétának, mint Zempléni még az 50 kros kötetére is rá kellene fizetnie.

Tarcsa képek címmel egy kis kötet jelent meg Porcsalmy Gyulától Hajdu-Böszörményben. A kötet ára 40 kr. A tiszta jövedelem a Bocskai szobor javára fordítatik. A kötetben nyolcz kis beszéy van, eleven élénk tollal írva s érdekes meseszövevvel.

Karczag Kopácsi Juliska most Nagy-Beeskereken vendégszerepel. Első felléptétől a „Torontál“ ottani napilap a következőket írja: Tegnap végre megtalálta Deréki igazgató azt a csodaszert, a melylyel a mi közönségünket színházba lehet csalogatni. Egy szép primadonna kell ahhoz, a mellett legyen kedves is és rendelkezék szép erős hanggal, egyszóval egy Kopácsy Juliska kedvéért a közönség a színházat szivesen megtölti egészen. A népszínház bájos művésznője a „Madarász“-ban lépett fel tegnap és — hogy egy nem egészen új, de a jelen esetben igen találó kifejezéssel élünk — a szó szoros értelmében meghódította a közönséget. A Postás Milkát annyi bájjal és szeretetreméltósággal, oly elevenül és diszkrétül játszotta, hogy minden telvonás után 3—4-szer kihívták. Énekszámait is zajos tetszés kísérte, bár felső hangjai — nyilván az utazás következtében, — kissé fáradtaknak látszottak. Egyszóval teljes hatás, melylyel a művésznő, a közönség és az igazgató meglehetnek elégedve.

Vegyes hírek.

* **A kolera.** Budapesten a betegek száma tegnap éjféltől óta egygyel csökkent, a halottaké ugyanannyival növekedett. A balponti barakkházba tegnapról maradt 77 beteg, ma 13 újat vittek be. Tegnap 7, ma 8 beteg halt meg s tegnap is, ma is 12-öt bocsátottak el gyógyulttan. Most tehát még 70 beteget ápolnak. A vidéken a bakteorológiai intézet a következő helyeken konstataálta eddig az ázsiai kolera: Október 7-én Szigetmonostoron és Bicskén; 8-án Szegeden; 10-én Barthon és Ráczkevény; 11-én Békés-Csabán, Tolnán, Czepléden és Szegzárdon; 18-án Komáromban; 14-én Érden, Dunavecsén, Dunaföldváron, Péterváradon és Titeven; 15-én Csömörön, Sziget-Szent-Mártonban, Adonyban Tamásin, Bars-Szent-Kereszten; 16-án Vácson és Alsó-Némedin; 17-én Ó-Páznán, Faddon, N.-Kun-Madarason, Török-Becén, Adán, Sziget-Szent-Miklóson, Mohácson; 18-án Szent-Istvánon, Dunakeszen, Gyüngyösön, Moholon, Eszéken; 19-én Pozsonyban, Szolnokon, Ó-Gyalán, Duna-Patajon, Kispesten, Ujpesten; 21-én Fajszon, Uszodon, Apatinban, Apostagon, Nagy-

Tétényen, Ujvidéken, Baján; 22-én Várpalotán; 24-én Temesvárott Nagy-Becskereken, ÓPálán, Zimomban, Baziáson; 25-én Békésen.

* **Köztársaság és korona** A genuai Columbus ünnepélyek alkalmával történt. Az olasz királyi pár meglátogatta a francia tengernagyi hajót, a melyen őket Rineuier admirális fogadta. A hajó termében a királyné figyelmét lekötötte egy arany kerembe foglalt tábla, melyen arany betűkkel voltak felírva a francia tengernagyk nevei, a kik hatvan év óta szolgáltak e hajón. Az aranykeret még mindig a Bourbonok koronája díszíti. A fölött függ Carnot elnök arcképe. A királyné a kép felé mezt és így szólott a tengernagynak: „Hogyan! Carnot ur képe meztüri szomszédságában a koronát?” — „Hogyné, felség, válaszolt Reinnier, hiszen a korona a köztársaság elnökének lábainál van!” Szentanuk azt mondják, hogy az olasz királyné ajkait rögtön elhagyta a mosoly és merész feltevése csakhamar a látogatás is véget ért.

* **Asszonyok menhelye.** Mohamednek egyik parancsolata azt mondja: asszonyok, ha férjükk rosszul bánik velük, őket elhagyhatják s oly menedékhelyet kereshetnek maguknak, hová a férjnek nem szabad lábát betenni. A prófétának ez a kijelentése ösztönözte a török nőket arra, hogy menedékhelyről gondoskodjanak. Ez a hely a Sumlától 70-80 kilométernyire fekvő Madara, hol körülbelül harmadfelezer asszony lakik. Az első idemerekült asszony Fatime volt, magának Mohamednek egyik rokona. Férjétől elutasítva sikerült Bulgáriába menekülnie, hol Sumra, a mai Sumia közelében egy magános házat választott ki lakóhelyéül. Majd több hitesszössa és szerencsétlen társa csatlakozott hozzá s Madara valóságos női köztársasággá növekedett, melynek tagjai a fegyverforgatásban is begyakorolták magukat, hogy a bolgárok és mások esetleges támadással ellen védekezhessenek. A 14-ik században már négy-záz lakosnője volt Madarának, Midőn Bulgáriát a török birodalom bekebelezte, az asszonyok kezdtek félni; de II. Mohamed, szultán 1478-ban külön iradéban rendelte el, hogy a Madarába menekült nők, mennyiben az izlamhoz hűek maradnak, örök időkre császári oltalom alatt lesznek s minden közteher és adófizetés alul felmentetnek, korlátolt szabadságot élveznek a Korán törvény in belül. Ez a szabadsálmuk ma is meg van.

* **Miklós főhadnagy a királynál.** A bécsi berlini versenylovaglás hőst a királyi hoszabb kikallgatáson fogadta, ezuttal hálóját és elismerését fejezte ki bravuros viselkedéséért. Nagy elégtétel ez Miklós főhadnagynak azokkal a rágalmakkal szemben melyekkel néhány berlini újság a magyar huszárt illette. Téves volt az a hír, mintha Miklós főhadnagy e rágalmak miatt vizsgálatot kért volna a dologban, mert a hadügyminisztérium maga intézkedik a berlini konzulátus útján, hogy a berliner Tagblatt visszavonja alaztalan vádjait.

* **Magyarosodó Horvátország.** Egy szláv lap panaszosan jegyzi föl, hogy a magyar telepítvények száma Horvátországban nőttön nő, a szaporítás tíz év alatt 70% volt s ha így tart tovább, félszázad alatt a lakosság többsége magyar és német lesz; ez leginkább a szlavóniai részekre vonatkozik.

* **A biztos ismertető jel.** Egy suszter falujából nemrég a városba ment, hogy ott bőrt vásároljon. Régi szokása szerint ezuttal is többet ivott a keltinél. Késő este érkezik haza. Iszákosságának következményei nem sokáig vártak magukra: felesége rémülten fut az orvosért. Ez megigéri, hogy csakhamar elmegy a beteghez, időközben azonban elrendeli, hogy a beteget folyton döngöljék Negyed óra mulva aztán eljön ő maga is, megvizsgálja a beteget megrázta tudományos fejét és a susztert kolera-gyanusnak mondja. Eljön tehát a fausi előjáró is, aki a beteg izolálását rendeli el. E közben feocsudik jótékony álmából a mester ur és bámulattal nézi a körülötte busoló társaságot. Csodálkozva hallja, hogy ő beteg, nagyon beteg és hogy ennek legjobb bizonyítéka két és fekete színekkel alátutott bőre. Most előlép a beteg siránkozó felesége, mondván: „Doktor ur” az uram fekete színe csak attul van, hogy én ugyancsak megakartam dörszólni, s hamarjába más dörszölésre

valót nem találva — cipőkefét használtam hozzá.”

* **A vallásokongresszusa.** Chigagóban a világ összes vallásnak képviselői kongresszusra gyűlnek össze. A kongresszus elnöke: John Henry Barrows dr. chicai főlelkész levelet intézett Szász Károly dunnelléki ref. püspökhöz, melyben arra kéri, hogy a jövő év első felében tartandó kongresszusra vegyen részt.

* **Letartóztatott polgármesterek.** Belgrádból jelenti egy tvirat, hogy Marinko cs polgármestert és Vekovic és Ilics alpolgármestereket a vizsgálóbíró hivatalos hatalommal való visszaélés miatt letartóztatta. A letartóztatottakat azzal vádolják, hogy egy itteni polgárt törvényellenesen 70 napi fogságra és a községi közbányakban végzendő közmunkára ítélték.

Napi hírek.

Éjkezoztató.

A királyi tábí hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. s. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az igtató, kintő hivatal és az irattár a felelők felvilágosításokat a hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapoként d. e. 10-től 12-ig.

Nov. 6. Istváni gőzmalom közgyűlés a város házán délelőtt 10 óralor.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreczeni, távírdá hivatalnál október 29-én: változó felhőzet, hőemelkedés.

— **Istentiszteletek.** Holnap predikálni fognak a Nagytemplomban: Kiss Albert. Kistemplomban: Némethy Lajos. Ujtemplomban: Dicsőffy József. Ispótytemplomban: K. Tóth Kálmán lelkész. Az ágoston hitv. e. v. imaházban pedig holnap délelőtt 10 órakor a reformáció emlékünnepe. Istentisztelet után offertórium a kerületi özvegy-árva-nyugdíjintézet javára és urvacsora osztás. Az istentisztelet végzi Materny Lajos lelkész. A római k. a. h. templomban 7 órakor kismise tartja: Makucz Ernő; 9 órakor nagymise, tartja: Leky Kornél, szentbeszédet mond Makucz Ernő, 11 órakor mise, tartja Tornay segédlelkész, délután 3 órakor litánia.

— **A törvényszék új elnöke:** Igártó Sándor ma érkezik Debreczenbe s holnap délelőtt kilencz órakor fogja letenni a hivatali esküt a törvényszéki épület nagy tanácstermében a törvényszék teljes tanácsa előtt.

— **November elsején, halottak napján** nem adják színházunkban azt az ostoba német férczművet, melyet halottak napján adni szoktak (Molnár és gyermeke) hanem adják helyette Várad Antal remek művét „Iskariót”-ot. Azt hisszük, hogy e nagyszerű darabnak éppen Debreczenben lesz nagy közönsége.

— **A tanítók fizetése.** A közoktatásügyi miniszter az általi elemi iskoláknál alkalmazott rendszeres tanítók törzsfizetését 400 frt minimumra szándékozik kiegészíteni. 1400 tanító legnagyobb részének már most is meg van ez a fizetése, sőt vannak 500—700 frttal javadalmazott tanítói állomások is. De viszont van mintegy 400 tanító és tanítónő, kiknek törzsfizetése csak 300 frt, bár kapnak még 100 frt helyi vagy korpótlékot; a nyugdíjat azonban csak a törzsfizetés után számítják. Ha a törzsfizetés 400 frt lenne, a nyugdíj is emelkednék, de ez esetre a nyugdíj-törvény értelmében a tanítók a javadalom-emelkedés 50%-át, tehát 50 frtot kötelesek egyszersmindenkorra a nyugdíjalapba befizetni. Eppen ezért a miniszter a tanfe ügyelők útján megkérdezteti az érdekelt tanítókat, hajlandók-e arra. Az 50 frtot husz havi részletekben törleszthetik.

— **Kitüntetett polgármester.** A királyi Sándor királyi tanácsos és Nagyvárad város polgármesterének, a közügyek terén hosszú évek során szerzett érdemei elismerésül, a harmadosztályú vaskoronarendet adományozta.

— **Színház.** A vén bakkancsos és fia a huszár, ez a zamatos humorral telt népszínmű, kis számu közönség előtt adatott népelőadásként. Karzat és állóhelyek tömve voltak. Az est a Rónaszékyé volt, a ki Friczi szerepében halálra kacagattatta a hallgatóságot. A tetszés többi részét Bács, Püspöky, Balassa horgászták el. Örley Flóra kedvessége Angyal Ilus játéka és Hunyady szép éneke ez estén is hatott.

— **A szatmári főispán székfoglalója.** Szatmár város közönsége tegnapelőtt igtatta be az állásába Ujfalussy Sándor új főispánt. A főispán egyedüli titkára kíséretében ment Szatmárra, nehogy azt fogják rá, hogy kíséreinek nagy számával iparkodik imponzássá tenni fogadását, melynek fényében a kibékülés ellenére, sem igen bizott. A pályaházból Meszlényi püspökhöz ment a főispán, ki rendkívüli szíveséggel fogadta s szűkebb körben lakomát rendezett a tiszteletére. Az ünnepies beigtatás másnap délelőtt 9 órakor volt a város rendkívüli közgyűlésén, melyre küldöttség hívta meg a főispánt. Az eskü 1-tétele után igen szép s nagy hatásu beszédet mondott a főispán, mely után a szatmáriak, minden tartózkodásuk ellenére, harsány éljenzésbe törtek ki. Ezt a jó hatást különösen ama kijelentésével érte el Ujfalussy, hogy teljes erejével mindenkor a város érdekeiért fog harcolni s szerencsésnek érezné magát, ha a város legkisebb alkotásaihoz is az ő neve fűződne. A gyűlésen Böszörményi polgármester üdvözölte aztán a város nevében a főispánt, mire fölkereste a tisztelegő küldöttségek hosszu sora.

— **A „Csokonai” házalap** javára Komlóssy Arthur ügyvéd ur által következő adományok küldettek be: 1. Dr. M. K. G. tanu-hallgatási díj 6 frt, 2. R. H. ca G. szakértői szemledíj 5 frt, 3. V. J. ca G. F. szakértői díj 10 frt. Összesen 21 frt, mely összegnek kézhezvételét, amidőn igazolom és beküldőjének a kör nevében köszönetet mondok, a jó példának többek által is követésére, az illetékes urakat felkérni bátorodom. Debreczen, 1892. okt. 27. Tóth Béla a „Csokonai-kör” pénztárnoka.

— **Leszkay András** debreczeni színigazgató az aradi színügyi bizottság távirata folytán ma Aradra utazott, hogy az ottani színügyi bizottság ülésén részt vegyen.

— **Hangverseny.** A 39. gyalogezred szokott hangversenyét a Margit-fürdőben, Czapek Péter karnagy személyes vezetése alatt a következő műsorral tartja meg: 1. Induló Wagnertől. 2. Nyitány a „Tancred” operából Rossinitől. 3. Szerencsefi, keringő Milöckertől. 4. Magyar dalok szöveg nélkül, klasszikus styl szerint Czapek és Reliczay. 5. Egyveleg a „Carmen” operából. 6. „Az öregeknek, concert-polka „Ru'la”-janótól. 7. Duet a cigányról operából. 8. Operetnégyes Czapektől. 9. Melodia-koszoru (új) Zimmermantól. A rendezőség kéri a közönséget, hogy a zene élvezhetése végett kissé csöndben legyen.

— **Ifjúsági bált** tart jövő hó 6-án a „Margit” fürdő táncstermében Schaf János táncztanító.

— **Magdeburg.** Vén bozontos fejű csavargót állit a rendőr a kapitány elé. Megáll rendületlenül s tiltakozik.

— Ne bántson a kapitány ur, én katona voltam!

— Ugyan hol, vén csavargó?

— Magdeburgnál Csehországban.

— Hazudik, hisz Magdeburg nincs Csehországban.

— Hogy most hunn van, azt nem tudom, de 1859-ben ott volt.

— **Kinevezés.** A debreczeni ítélőtábla elnöke: Unger Géza zilahi lakos végzett joghallgatót, a vezetése alatt levő ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **A piacz rendezése.** A kaonai és rendőri bizottság tegnap délután tárgyalta azt a piaczrendezési javaslatot, melyet a főkapitány terjesztett elő. A szabályzatot többféle módosítást tettek. Ha megállapítják a javaslatot, részletesen ismertetni fogják.

— **Esküdszék Nagyváradon.** A nagyváradai törvényszék január elsejétől mint sajtóbiróság is fog működni. Az igazságügyi miniszter felhívta a várost, hogy az esküdti jogosultsággal bíró

polgárból a 1. sel bírón. A rendkiv. szék le. elbírálá

szédos ügymin. ros hárs galé kö. sából b. fize ik megmar fordítja terhein gondosk. — De terv, h melyek kellene rugó a tag k. olyan f. hogy e. jog és egyszerű mészete fölötte.

— czeni p. alakult megirt. zik ala. tott é. az ügy. meg a. a hely. állitson. árakról. munkál. teleiről. tett s. érdeke. és ker. értekez. Debrec. hát De. nak ér.

— véd hu. ma az. hoz, h. gából. sárt m.

— cza ne. ember. nyozot. alatt. tett új. ros le. fogják. nek. vatal. hogy. terv s. nap m. köveze.

— soroka. szinhá. hol az. méter. 30.00. elözet. idejüle. Dar. cyclop. légsze. vasuti.

polgárok névjegyzékét készítsék el és a névsorból a 144 esküdtet sorsolják ki. Ilyen képesítés-sel bíró polgár mintegy kétezer van Nagyváradon. A váradiai sajtópörei tehát többé csak is rendkívüli esetekben, mikor a debreczeni esküdt-szék lesz delegálva, kerülnek a debreczeniek elbírálása alá.

— **Eladott városi törzsvajyon.** A szomszédos Nagyváradon nagy most az öröm. A belügyminiszter beleegyezett, hogy Nagyvárad város három millió hatszáz ezer koronát érő regalé kötvényeit eladhassa. A kötvények eladásából befolyó pénzből adósságaikat egészen kifejezik a szomszédok s a mi még ezen felül megmarad, pár száz ezer frt, azt építkezésekre fordítják. Szóval nagyot fognak a jelennek közterhein könnyíteni. A jövő nemzedékek pedig gondoskodjanak magukról, úgy a hogy tudnak. — Debreczenben is fölmerült már az a terv, hogy a házi pénztár cselekvő tőkéiből, melyek mintegy öt millió koronát tesznek, ki kellene fizetni a csaknem 10 millió koronára rugó adósságok egy részét. — Egy bizottsági tag közgyűlésen indítványozta is ezt, — de olyan furcsának találta mindenki az indítványt, hogy egyhangulag kinevették, Azóta csak a jog és pénzügyi bizottságban kísértett egyetlenegyszer a város jövőjére keveset adó terv; természetesen ott is rövid úton napi is rendre tértek fölötte.

— **Ertekezlet a sörgyár ügyében.** Debreczeni polgárokból: tőkepenzektől és gazdákból alakult érdekeltség, amint ezt annak idejében megírjuk, nagyobb szabású sörgyárat szándékozik alapítani Debreczenben. Egy korábban tartott értekezlet küldöttséget bízott meg, hogy az ügyet behatóan tanulmányozza; vizsgáltassa meg a debreczeni vizek minőségét, puhatolja ki a helybeli és vidéki sörfogyasztás évi átlagát; állítson össze kimutatást a sörárpa terméstről és árakról; általában készítsen egy tájékoztató munkálatot a gyár prosperálásának összes feleleiről. A küldöttség megbízásának eleget tett s munkálatával készen van. Ennélfogva az érdekeltség ma d. u. értekezletet tart az Ipar és kereskedelmi bank helyiségében. Ezen az értekezleten dől el: alapítanak-e sörgyárat Debreczenben vagy nem? A mai értekezlet tehát Debreczen mezőgazdaságának és gyáriparának érdekéből nagy fontossággal bír.

— **A bőrvásár áthelyezése.** A 2. honvéd huszár ezred parancsnoka, Viczián ezredes ma azzal a kérelemmel fordult a városi tanácshoz, hogy a honvéd lovas laktanya szomszédságából állategészségügyi szempontból a bőrvásárt minél előbb más térre helyezze át.

— **Kossuth utca rendezése.** Czegléd utca nem csupán a nevét cserélte fel egy nagy ember nevével, melyet márványba vésett, aranyozott betűk jeleznek sarki házain. Rövid idő alatt előnyösen megváltozik képe is. Kiszélesített új koczkaköburkolat, lombos fasorok a város legkellemesebb, legtetszesebb utcájává fogják tenni a helyi közlekedésnek ezt az egyik főterét. A mérnöki hivatal már megkapta az utasítást a tanácstól, hogy Kossuth utca rendezését az elfogadott terv szerint azonnal megkezdje. Ennélfogva pár nap múlva megindul ott a színházontúl a régi kövezet kicserélése koczkakövel s tavaszra fasorokat is ültetnek. — A koczkaköburkolat a színház környékén 8 méter, a templom felé, ahol az utca nagyon kiszélesedik, pedig 12—15 méter lesz. A rendezési munkálatok mintegy 30.000 frtba kerülnek, melynek egy része már előzetesen takarékpénztárba helyzetetett. Egyidejűleg másfelé is folynak utca-kövezések. — **Darabos utcán** a jövő héten befejezik a cyclopskövel való burkolást, s megkezdik a légszusz gyár mögött egy műutnak építését a vasuti állomás sertés rakodójáig. **Hatvan**

utcán pedig a magyar aszfalt társaság készít 250□ öl területen próba aszfalt-makadám burkolatot.

— **A regalé-konzorcium megalakulás végett** ma este 6 órakor ülést fog tartani. Az ügymenet megállapítására 8 bizottsági tagot küldenek ki. Ez az új közkereseti társulat több mint száz taggal és igen tekintélyes tőkével alakult meg. Tagjai közé jó nevű, vagyos polgárokat számít, akik könnyen hozták össze az 50 ezer frt. biztosítékot, és a beruházásokhoz szükséges összeget, — ami szintén nem lehet csekély, miután ők maguk fogják kezelni házilag az összes hus, bor, sör, czukor és pálinka adókat; ezen kívül nagy rakományt fognak tartani szeszből, pálinkából és sörből. — A társulat igazgatójává Ormós Gábort emlegetik.

— **A városi vám és fogyasztási adóhivatal** főnökének, Mannó Kálmánnak lemondását nov. elsejétől kezdve a városi tanács elfogadván, — helyébe ideiglenesen ez évből még hátra lévő két hónapra Kis Orbán Imre számvevő alkalmaztatott,

— **Ságy Gyula üzletvezető előléptetése.** Szorkolai Ságy Gyula vezérfelügyelő, a debreczeni vasuti üzletvezetőség üzletvezetője ma érkezett leirat szerint első osztályú üzletvezetővé lett előléptetve.

— **Lapunk mai számához** mellékelve veszik olvasóink szerkesztőnk „Sebek” című novellakötetének megrendelési ivateit. Az ivatek előfizetőink szives figyelmébe ajánljuk s kérjük azokat még hozzánk visszajuttatni esetleg megrendelések nélkül is.

— **A husz új közkút** közül ez ideig már hét készült el; nevezetesen Szappanos, Homok-, Hadházi-, N.-Csapó-, Ispóty-, Csillag-utcákon, és a Szarvas piaczon. Valamennyiben jó ivó vizet találtak. Szent-Anna-Szél-utca sarkán ötven méterig fúrtak le s ez által tul mentek a jó vizet szolgáltató rétegen; minélfogva fölszedték a csöveket s pár méterrel távolabb új kut furásához fogtak. Ezekon kívül a város fúrott kutakat készítettett az új kórház udvarán kettőt, a Pavillon és a honvéd laktanyában. A kollégium is furatott kutat a konviktus udvarán. Vize kitűnő, némelyek azt mondják, legjobb az egész városban.

— **Az első pályázó.** A debreczeni színházra beérkezett az első pályázat. — Halmay Imre színigazgató küldötte be, mellékelvén társulatának névsorát a gázsik kimutatásával együtt. — Primadonnája — a felesége, akinek havi fizetése 300 frt. Kauziót azonban nem mellékel; így a pályázat ezuttal még nem felel meg a föltételeknek.

— **Biharmegyei telekkönyvrendezése.** Gyulokay Lajos, a nagyváradai törvényszék elnöke sürgős felterjesztést intézett Szilágyi Dezső igazságügyminiszterhez, melyben bejelenti, hogy a telekkönyvi kiigazítások eszközésére az adatok egybegyűjtettek. A felterjesztéshez képest rövid időn belül várható, hogy a miniszter a telekkönyvi kiigazításokra az ő betét-szerkesztőit ki fogja nevezni és Nagyváradra küldeni. A miniszteriumból két telekkönyvvezető jön le, hozzájuk csatlakozik a váradai telekkönyvi osztály egy hivatalnok, kik egy törvényszéki bíró felügyelete alatt fognak munkához, hogy az oly sok telekkönyvi visszáson segítsenek. A hírt bizonyynal örömmel veszik tudomásul azon községek, a melyek telekkönyvileg nem rendezettek vagy a telekkönyvi zavarok anyagi kellemtelenségeit már is tapasztalták.

— **Elgázolás.** A Nyiregyháza felől jövő személyvonat tegnap a város alatt a szent anna utcái temető vonalán elgázolt két lovat. A kárért a lovak gazdája kizárólag a maga vi-gyázatlanságát okolhatja.

— **Kinevezések a honvédségnél.** Ő Felsége a király okt. 25-én írta alá Bécsben a honvédségi novemberi előléptetéseket. Ösmerőseink és a Debreczenben álmásozó tiszték közül kinevezettek a következők: a tényleges állományban, a gyalogságnál alezredessé Kerner Pál az 1. honv. gy. ezrednél, II. osztályú századosa Osvát Mihály a 3. gy. ezrednél; honauagyokká Lorinczy Béla és Weszely

Jenő a 3. gy. ezrednél; hadnagyokká: Kálai László, Atkány Imre és Tikos István a 3. gy. ezrednél. A lovasságnál ezredessé: Viczián Antal a 2. honv. huszárezred parancsnoka; hadnagyokká: gróf Dégenfeld Schomburg Ottó (főispánunk fia) és Bay Bertalan a 2. huszárezrednél. Ő felsége továbbá eddigi rangfokozatukban való meghagyás mellett a legközelebbi magasabb rangfokozat számára rendszeresített illeteket 1892. november 1-ével engedélyezte a gyalogságnál az őrnagyi illeteket Steiner Gábor és Berthóty Pál 3. gy. ezredbeli I. oszt. századosoknak. Kineveztetett továbbá a tartalékban I. oszt. századosá Biró Gyula 3. gy. ezredben. A honvéd orvosi tisztikarban főorvosokká: Klein József, — Mandl Gyula és Benedek Ignác a 3. gyalogezredben. A kezelő tiszték állomány csoportjában, a tényleges állományban I. oszt. százados kezelőtiszté neveztetett ki Scheller Károly a 3. gy. ezredben.

— **Debreczen vidéki járásbíróság.** A debreczeni ügyvédi karnak, sőt mondhatjuk, több közel vidéki község lakosságának egy régi óhaja fog most megvalósulni a törvényszéki palota felépítésével. Illetékes helyről nyert információ alapján írhatjuk ugyanis, hogy tervbe van véve Debreczen székhelyvel egy új járásbíróság kreálása, a mely a közel fekvő falvak első folyamodású bírósága fog lenni. Az új törvényszéki ház tervezésénél figyelembe fogják venni ezt a tervet s az új palota úgy fog épülni, hogy abban a debreczen vidéki járásbíróság is helyet találjon.

— **Elragadt lovak.** Tegnap délután idegrázó jelenetek voltak tanui a piaczon sétálók. A Miklós-utcából három megvadult ló iszonyu vágatással rohant keresztül a piaczon, egyenesen neki a Dömök Béla üzletének, melynek kirkat-ablakát a középső ló betörte. A másik kettő pedig, nagyot koppanván a falon, elhasalt, széttépvé az istrángokat és összetöréssel fenyegetve a szekeret, melybe fogva voltak. Csak nagynehezen sikerült a minden izükben reszkető, vérző lovakat megbaboláznai és talpra állítani. Szerencse, hogy éppen ekkor nem volt senki a bolt előtt s így nagyobb szerencsétlenség nem történt.

— **Városháza kibővítése.** A városi közgyűlés tegnapi határozata folytán, mely — elmondhatjuk — általános helyesléssel találkozott, immár határozott épések tehetők azon cél felé, hogy a városháza már a jövő évben két emeletre vétessek. Nem lehet kételkedni a felett, hogy a következő közgyűlések a sóház előtti telek átadására vonatkozó tegnapi határozatot visszavonják. A többség ezeken a gyűléseken is meg lesz. Az igazságügyi minisztert sem tarthatja vissza a törvényszéki palota és börtön építésének jövő tavasszal leendő megkezdésétől a közgyűlés határozatának ama része, amely az általa még két évig kért 4700 frt. lakbér pótlék kifizetését megtagadta. A miniszter legelőbb a három emeletes börtönt fogja felépíttetni; ez jövő év őszére készen lehet s akkor a városházáról kiköltöztetik a rabokat. De a városháza építéséhez még előbb hozzákezdhetnek, még pedig júliusban, amikor a főreáliskola kiköltözködhetik a „Korona” épületből s a Koronát a városi hivatalok egy része foglalhatja el — ideiglenesen. A városházának piac utcai és egy másik szárnyát akarják először kétemeletesre építeni; a következő évben kerül sor a harmadik és negyedik szárny kibővítésére. A hivatali helyiségek száma, beosztása, az építési program s egy tájékoztató vázlat-rajz készen van. Gerster Kálmán műépítész ma fogja ezeket Szabó József főszámvevő elé terjeszteni. — A tervek készítésére nyit pályázatot hirdetnek, — talán még új év előtt.

— A vadásztársaság új elnökévé a lemondott Békéssy László helyére Sárói Szabó László királyi táblai bírót választották meg.

— Mivel nem issza a bort? Weber egy vendége valahányszor egy tál ételt behoztak neki, így szólt:

— Ehez bort kell inni.

A gyümölcsnél ugyanazt ismételte.

— Edes uram — kérdé végre egy asztaltársa — sziveskedjék megmondani mivel nem iszik ön bort?

— Vizzel — volt a válasz.

— **Leégett bucsujáráhely.** Északamerika egyik, nevezetes bucsujáráhelye. St. Anne de Beaupere, leégett. — Ötven ház teljesen elhamvadt. A szent ereklyét a hívők a legnagyobb veszedelmek közt megmentették.

— **Az új kórház szervezetének tárgyalását** a kórházi bizottság tegnap befejezte. Innen a jog- és pénzügyi bizottsághoz, a tanács, majd a novemberi közgyűléshez megy a szervezet, mely egészen új rendszert, új szerelést, új kezelést fog a Debreczen város nagy költséggel emelt díszes kórházában meghonosítani. A kórház mostani, régi gondnoka R. Nagy Károly nyugolomba megy; nyugdíjaztatása iránti kérvényét már be is adta a tanácshoz. Utódául Kovács Sándor városi számvevőségi tisztviselőt emlegetik.

— **Egy félév névmagyarosodása.** A belügyminiszterium statisztikája az év első felében történt névmagyarosításokról, mint rendszeren, most is érdekes lapozgatni való füzet jelent meg. Tán még sohse jelent meg ily nagy terjedelemben, ami a névmagyarosítások örvendetes bizonyítéka. Örvendetes az is, hogy az ősnemes magyar családok neveit nem keresik már a névmagyarosodók. — Hunffy, Honffy, Rákóczi, Széchenyi helyett egyszerű jó magyar neveket vesznek föl. Van pár román név is, mely hazafias átalakuláson ment át. Akad mégis egy pár furcsa magyarosítás; így például Fuchsloch Mátraira, Mitsekling Szunyogszeghíre, Fichtel Ignác pedig — Jordánra magyarosította nevét. A Kohnok családja ismét nagy fogyatkozáson ment át: nem kevesebb, mint 38 nagykorú és 14 kiskorú változik Kabos, Kemény, Kálmán, Kóvér és egyéb magyaros nevekre. De a Schlesingerek sem hagyják magukat és a Kohnok után ők is tekintélyes gárdával vonulnak föl.

— **A derecskei rejtélyes gyilkosság.** Tegnap már jeleztük, hogy Derecskén rejtélyesen gyilkolták meg Mórét Gábor ottani földmivest. Mórét fiatal házasságban igen csinos neje van, azt hiszik, hogy a gyilkosság szerelmi bosszu műve. Nyílt utcán vérbe-fagyva találták hétfőn a szerencsétlen embert. Beszélni nem tudott s nem is eszmélt fel föbbé, reggelre meghalt és a sötét titkot magával vitte. Nyílt utcán támadhatták meg mert a törvényszéki bonczolás kétségtelennek tartja, hogy Mórét megtámadójával szemben védte magát az utcán, majd megfutott. A gyilkos a Mórét nyakszirtjére mért szörnyű ütéseket s koponyája is több helyen be van verve kalapáccsal vagy efajta tompa eszközzel. A vizsgálat nem derített ki eddig semmit s még eddig nyom sincs, melyen a vizsgálat elindulhatna.

— **Milyen hosszú lehet a levél.** A postán eddig nem fogadtak el 30 centiméternél nagyobb hosszúságú levelet. Most a kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint 35 cm. hosszú levelek is elfogadandók, tekintettel arra, hogy az írópapír 34—34½ cm. hosszú. Az ilyen levél azonban legfeljebb 15 cm. széles és 5 cm. vastag lehet.

— **Szobrot Baross Gábornak.** A magyar nemzet hálája szobrot készül emelni annak a férfinak, aki Magyarország legeslegjobb történetében rövid idő alatt nagy dolgokat művelt, a ki Magyarország önállóságát egy öntudatos, bátor és okos közigazgatási politika folytatásával fényes sikereket elérve, munkálkodott Baross Gábor ércz szobrát közadakozásból kell fölemelni; e közadakozásban részt kell venni minden jó magyar hazafinak. Mert kicoda az a ki ne érezné közigazgatási életünknek, anyagi jólétünknek azt a fellendülését, amely a nem-

zet kiszámíthatatlan kárára olyan korán, olyan váratlanul elhunyt Baross Gábor által inaugurált nagy szabású intézmények segítségével az egész nemzetre, a nemzet minden egyes tagjára kihatott. Debreczen polgársága különösen is lekötelezve van a vasminiszter emléke iránt. Mert Debreczen kiváló mértékben tapasztalta az ő jó indulatát s kevés más város van széles hazában, mely olyan gazdagon szedné a szintén ő általa behozott új személy-díj-szabás folytán keletkezett forgalom hasznait. Ilyen meggyőződésben fordulunk mi Debreczen hazafias társadalmához, becses pártfogásába legmelegebben ajánlván a debreczeni ipar- és kereskedelmi kamara által lapunkhoz küldött lelkes fölhívását a Baross-szobor bizottságnak. Midőn ezt a fölhívást az összes lapokkal egyidejűleg közöljük, megemlítjük, hogy adományokat Baross-szobrára mi is elfogadunk a nálunk letett gyűjtő-íven s azokat azonnal nyugtázzuk. — Az adományokat, melyek decz. 25-ig fogadtatnak el, fentebb említett kamara által, időnként átküldjük a kamarához a fölhívás így hangzik: Ércz-szobrot annak a ki életében is ércz volt! Mintája az igaz férfinak, a hazafinak, a kormányférfinak.

Kinek alkotását hirdeti vas és arany.

A ki Magyarországot önmagához közel hozta

A ki a honi ipart és kereskedelmet saját piedestáljára állította.

A ki vaskaput tört Dunánknak, aranykaput épített Fiuménknak.

Baross Gábor szobra legyen az utókor előtt látható jelvénye a munka megdicsőítésének.

A nép filléréiből gyűljön össze az ércztömeg, mely szobrát alkotni fogja.

A hatalmas alak, ki életében, mint Atlasz, hordozta vállán hazáját hordozza azt ez ércz-szobor alakjában is az idők végtelenségéig!

E felhívással fordulunk a nemzethez, Baross Gábor emlékének méltó megörökíthetése végett.

A nemzethez, mely életében annyi ragaszkodással viseltetett iránta, halálában mélyen gyászolta, hogy állíthassuk fel lehetőleg mielőbb a fő- és székváros keleti vaspályaháza előtti díszes téren azon férfiu érczszobrát, kinek nagy alkotásai között legnagyobb mégis csak a hazai közlekedésügy ujáteremtése vala.

A szoborra szánt adományok, ez ivre jegyezve, a **debreczeni kereskedelmi és ipar-kamarához** küldendők mely kezelésüket magára vállalni szives volt.

Budapest, 1892. október hó 15-én.

VASZARY KOLOS,

Magyarország hercegprímása, mint a Baross-szobor bizottság védnöke.

Br. Podmaniczky Frigyes,

a szob. biz. elnöke.

Brazay Kálmán,

a szob. biz. alelnöke.

Wahrman Mór,

a szob. biz. alelnöke.

Szterényi József,

a szob. biz. jegyzője.

J. Virág Béla,

a szob. biz. jegyzője.

Tordai Kádár Kálmán,

a szob. biz. jegyzője.

x Ragályok és járványok ellen legjobb oltalom az egészséges, forrózetlen ivó víz. Egyetlen községben sem volna szabad egy új rendszerű furrott kutnak hiányozni, mely szerves anyagoktól mentes vizet szolgáltat. Szabó és Nyilas, Kabán, (Hajdú-megyé) cég úgy magánosak, mint községek részére a legjutányosabb árért vállal és ké-

szít — bármilyen átmérőjű esővel — furrott kutakat. Cégük a nyert vizet a budapesti vegykísérleti állomáson vizsgáltatja meg s csak ennek kedvező birálata után adja át a kutat.

— **Mindenféle.** Kábult virágok. Egy amerikai ujság azt a figyelemreméltó dolgot közli, hogy újabb vizsgálatok szerint a kábitószerek, minő a kloroform és aether, a virágokra és növényekre ugyanoly hatással van, mint az élő növényekre. Így pl. a zsázsomszor hajtásait egy kevés aetherrel a szó szoros értelmében elaltatták s ebben az állapotban is maradtak mindaddig, míg az aether ismét eltávolították, mire aztán tovább csiráztak s mintegy fölértek. E kísérletek azon ismeretes feltevés mellett szólnak hogy a növények szintén bírnak az idegrendszer bizonyos nemével.

Hosszu a tanítás utja, de rövid és egyenes a példaké!

Seneca. (Ep. 6.)

Ha Isten nem volna, felkellene találni.

Voltaire.

Legtöbb szerelmesnél vágy szüli a szerelmet és a szerelem öli meg a vágyat; a kiválasztottaknál a szerelem a vágnak leánya, egyszersmind egy meg-megújuló vágnak szülőanyja.

Minden civilizált nép törvénykönyvében találhatunk temérdek bünt, vétséget, kihágásokat és számtalan büntetést. A szerelem törvénykönyve csupán egy bünt ismer és az: „a hazugság“ és csupán egy büntetést ismer és ez „a halál“.

Mentegazza.

— Büszke apa

Kohn Jónásnak a fia, Kölcsei Náthán hirlapíró.

A mikor könyvet kínáltak neki eladásra, hogy vegye meg a fia számára.

— „Ha az én fiamnak könyv kell“ — felel a büszke apa — hát ő — ír magának!“

A harmincezer forintos alapítványhoz.

Nyilatkozat.

A „Debreczeni Hirlap“-ban megjelent demontivel szemben, ezennel szükségesnek tartjuk köztudomásra hozni, mikép a debreczeni collegium javára nem is a megindult mozgalom hatása alatt, hanem még 1891. október 22-ikén szabályszerűleg alkotott, általunk meg is olvasott végrendeletben 30.000, azaz harmincezer forintot meghaladó értékű tanyaföld hagyományoztatott, a magát még most megnevezni nem akaró egyén által a collegiumnak, és pedig olyan egyén által, ki sem maga, sem neje tett rendelkezéseket visszavonni nem fogják.

Debreczenben, 1892. okt. hó.

Kiss Albert,

Jóó István.

OSARNOK.

Körnöta a kávéházban.

Kuti Zsigmondtól.

A lázas tevékenység, mely a keresetforrások minden ágazatában nyilvánul; a létérti küzdelem szülte versengés, mely minden lépten nyomon, minden téren nyilatkozik: kifárasztja a testet, kimeríti a lelket. Az így fizikailag és szellemileg kimerített individuum keres pihenést és szórakozást.

Az egy és ugyanazon pályán működők keresnek találkozó és érintkezési helyet, a hol háborítlanul néhány órát el-elcseveghetnek, panaszkodhatnak, vádolhatnak, a hol disputálnak, politizálnak, mulatnak vagy játszanak a pihenő

munkaszünet na
órájában. Ezen
ház. —

Valóban é
fogott kávé
napon.

Egy világ
zajával, különfé
félszégével

A kaszto
ugy feltaláló,
az elmékedés

velem egy kör
sánap délután
gyülekeznek a

raták, a nyárs
ges hentesmeste
öblös tájékpipé

szatócs; ezek
asztalos és a p
egy közös aszt
miközben a her

Meghányják-ve
gyasztó-rendelő
Szóba jön a hi

politika, Hentz
ben komoly m
szűrcsöklik a fe

is gyújt, melyn
fülehez teszi.

A kávéhá
kereskedőségé
nuk a kereske

Előbbiek
talokat, utóbbi
vont kerek asz

kezdődik a ká
Ez eleint
játék szeszélye

a kedélyeket!
csengnek, a b
tognak és hal

quint Béla; a
mehet!“

Minden
disputa kibicz
hand“ nem s
van egy qván

Hogy ezen m
látja lelket,
Egy más

nikánusok“na
fia, mily köve

Beillenél
Az emb

csak az öreg
Magam is az

Ámde it
pénzre.

Az a v
kniffjét, mind
partnerjének

hívott: b'ans
A mellé

tóval sakkoz
Nehéz

nehezebb m
gazdagodásár
sakkot a k

Egy csököny
leskedik a t
zasságközveti

melyről le
jó, vagy ross
len ember k

toznak borur
rosszul játsz

Hagyju
tak sarokját
tokraták és

A jobb
mellett hely
Komoly mélt
játsszanak. K

ban nyilván
Az ör
rozsdásodott
abbak hal

vélemény n
mire fiatal
A pro

munkaszünet napokon, vagy a nap bizonyos órájában. Ezen találkozó neutralis hely a kávéház.

Valóban érdekes képet nyújt egy oly látogatott kávéház; különösen munkaszünetes napon.

Egy világ ez „en miniature“ a maga zajával, különféleségével, erényeivel, hibáival félszűrségével és szokásaival.

A kasztokat, az intriguákat itt épen úgy feltalálod, mint odakünn a világban! De az elmékedés helyett, nyájas olvasóm, tégy velem egy körsétát egy ily kávéházban: Vasárnap délután van. Körülbelül egy órákor már gyülekeznek a vendégek. Az elsők a demokraták, a nyárspolgárok. Ihol jön egy tisztességes hentesmester vasárnapi ruhájában és nagy öblös tajtékpipával; vele tart a szomszédja a szatócs; ezeket követi a szabó, a varga, az asztalos és a pallér. — A kávéház háttérében egy közös asztalnál letelepsznek, kávéznak, miközben a hentes, majd a szatócs viszi a szót. Meghánnyák-vetik itt az ipartörvényt, a fogyasztó-rendelő közönség jó és rossz voltát. Szóba jön a hitel, a segéd, az inas, majd a politika, Hentzi-szobor, szóval: minden. E közben komoly méltósággal, mint a hogy „dukál“ szüresülnek a feketét. Sőt a hentes „virginára“ is gyujt, melynek szalmaszálát — mint illik — füléhez teszi.

A kávéház mind jobban élénkül. Most a kereskedősegek, könyvelők, üzletvezetők, utánuk a kereskedők lépnek be.

Előbbiek ostrom alá veszik a billard asztalokat, utóbbiak pedig a zöld posztóval bevonat kerek asztalok mellé telepsznek és megkezdődik a kártyázás.

Ez eleintén lassu tempóban megy, de a játék szeszélye, változandósága, ingere felhevíti a kedélyeket! Jean hordja a vizet, a hatosok csengnek, a bankók ropognak, a kártyák csatognak és hallszik az „attut“, a terc-quárt quint Béla; a kontra és rekontra, pász és mehet!

Minden játszma után kifejődik egy kis disputa kibiczek és partnerek közt, míg a „forhand“ nem sürgeti az osztást, mert „ahndungja van egy qvárt Bélára vagyis bélakasszára“. Hogy ezen műkifejezések mit jelentenek, Isten látja lelkemet, hogy nem tudom!

Egy másik asztalnál dominóznak a „dominikánusok“-nak nevezett szekta tagjai. De uramfia, mily kövekkkel!

Beillenék egy-egy kis téglának mindegyike. Az ember azt hinné, hogy a dominójáték csak az öreg nérikék téli estvéli időtöltése. Magam is azt hittem!

Ámde itt a dominó valódi játék, csengő pénzre.

Az a vörösbajuszu érti annak minden kniffjét, minden csinyját-binját; kieszelte, hogy partnerjének csupa dupla kövei vannak és azért hívott: b'ans-ot! Hogy a darázs csipje meg!

A mellékteremben egy borágens egy tanítóval sakkozik. Nehéz problema előtt állanak, recte ülnek: nehezebb mint a műborkészítés és a tanító meggazdagodásának problemája: hogyan adhatna sakkot a királynak, hogy a „rochat“ elrontsa. Egy csökönyös kibicz minduntalan belekotnyeleskedik a tanítónak, foglalkozására nézve házasságközvetítő, arcza egy valóságos barométer, melyről le lehet olvasni, mikor csinált kliense jó, vagy rossz huzást. Mert ő neki minden nőlen ember kliense és arczvonásai a szerint változnak borura, vagy derüre, a mint jól, vagy rosszul játszanak.

Hagyjuk most a játszókat és a demokraták sarokját és vegyük szemügyre az elitt, arisztokraták és a „rezervát“ helyűek asztalait.

A jobb sarokban egy nagy kerek asztal mellett helyet foglalnak a város és megye atyái. Komoly méltósággal, akár csak a Kátók. Nem játszanak. Komolyságukhoz nem illenek a játékban nyilvánuló szenvedélyek kitérői.

Az öregebbek a hivatalos életben belezsádosodottak po itizálnak, kritizálnak; a fiatalabbak hallgatnak, vagy helyeselnek: contra vélemény nincs itt, ez árthat a kariérnek, a mire fiatal embernek szüksége van.

A protectió pedig nagy fegyelmező is.

Balról innen, egy hosszú asztalnál az igazság védői foglalnak helyet; velök szemben Aeskulap felszenteltjei ülnek. Itt is minden helynek meg van a maga törzsköcs vendége, közönséges halandó nem teheti oda én-jét. Itt sem játszanak; felül, a díszhelyet a legidősebb ügyvéd foglalja el, körülötte, mint a hold körül a csillagok, a fiatalabb jogász-generáció seregel.

Megbeszélnek itt az igazság terén történő minden nevezetes mozzanatot, városi ügyeket, telekezeti dolgokat, kánoni és dogmatikai kérdéseket, törvénytörési és sajtóügyi tárgyalásokat és a laczfalusi pap viselt dolgait.

Amott az osz opok mellett a „vasutasok“ játszanak gyenge „piquetet.“

Most belép egy zajos, vidám, élceződő, nevető sereg: Thália fölkelet papjai. Ezek a jókedv képviselői. Hozzájuk menten csatlakozik a riporter, a színreferens és kész a disputa mert a referens rosszul, vagy tulszigoruan bírálta meg a darabot.

Ezek pedig, hogy a színészek nem jól játszanak. A vége az, hogy kibékülnek és játszanak egy gyenge kalábert mert erőset nem engedni a gage

Tulnan egy könyvelő a fotografussal birközik karambolban. Természetes, hogy ezeknek is nézőjük van, kik előre „ansagolják“ a „zit-zert“ a „karambolt“ az „eigeneszt“ a „kröiset“ és a jó Isten tudja, még mit!

A kaszirnókkal pedig incselkedik egy „sneidig“ katonatiszt.

És ebben a nagy zsongásban, lármában, zajban, füstben, sűrögnek-forognak a kellerek, fejük egy káptalan, mert minden vendégnek tudják szokását, óhaját és a ig teszi be az a lábát, már is viszi ennek a „piccolót“, amannak a „csészét“, egy harmadiknak a „kapuczinert“, majd cognakot, limonádét esti-nappali lapot ide a Fliegendét, amoda a Magyar Figarót. Hogy az Isten akárhová tegye őket emlékezőtehetséggel!

A nagy zaj daczára a legkisebb csengést meghallja a zahlkellner és már eleve tartja a kezében a huszkrajczárosokból visszajáró vasakat. Ördöngös füle van, az már szent!

Egy statisztikus kiszámította, hogy a világ bajói 4 millió forintot költenek évenként az üdvözlések puskaporára.

Tán akadni fog egy statisztikus arra is, a ki egybeállítsa, mennyi időt vesztegetnek Európában az emberek a kávéházakban, mennyi pénzt nyernek és vesztenek a különböző játékokban.

A kiszámítás praktikus oldala egy és ugyanaz lesz. Itt is, ott is, „füstbe“ megy a pénz, az „idő.“

Azonban ezt is, azt is a szokás Ő felsége sanctionálta, azért csak járunk a kávéházba!

Debreczeni Városi színház.

I. Idénybérlet 25. szám. II. Kis bérlet 5. szám.

Páratlan. Páratlan.

Ma Szombaton 1892. Október hó 29-én

bérlet folyamban:

AZ ÜDVÖSKE.

Operette.

Holnap Vasárnap 1892. Október hó 30-án:

bérlet folyamban:

ILLÉS MESTER.

Népszinmű.

Színházi műsor.

Hétfőn: Nőemancipáció.

Keddén: Iskarióth.

Szerdán: Boszorkányvár.

Csütörtökön: Szini tanoda.

Pént-ken: Szünet.

Szombaton: Abol unatkozna.

Vasárnap: Ingyen éők.

Nyilt-tèr *)

Nyers basthelyem szövetet, egész öltönyre valót szá lit 10 frt 50 krért kívánatra jobb fajtájut is. (Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, postabér és vámmentesen. Minták postafordultával küldetnek Svájcba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

Glória selymet — 120 cmtr. szélességben por és esőköpönyegeg, valamint zubonyokra alkalmasat méterenként 2 frt. 65 krtól. (5)

Amerikai fogász — mint assistens segédkezésével kapocs-lemez nélküli műfogak és rugany nélküli fémlemezű fogsorok. Tartós cément-, ezüst- és aranyplombok.

Univ. med.

Dr. Tihanyi Samuel

Operatiók teljes érzéstelenítés mellett

fogorvosi műterme

Debreczen. N-Várad-utca 2084. sz. 1. e.

Fris

Kassai és Prágai sonka, virstli,

Ementhali, Grói, Hagenbergi, Imperial, Palocsai és Parmai sajtok.

Tátrai és Liptói turó

kapható

Varga Lajos
kereskedésében.

Sirkoszoruk

nagy választékban igen olcsó áron kaphatók

Erdélyi és Buzágh

női kézimunka és rövidáru raktárában.

A kistemplom mellett.

KLEKNER MANÓ

köszénügynöksége és köszénraktára
Nagyvárad-utca 2203. sz.

Ajánlja a közeledő téli évadra fűtőanyagjait, u. m.:

Salon köszén, szagtalan, első rendű, porosz	frt 2.—
Belföldi köszén, fűtésre kitűnően alkalmazható	frt 1.20
Pirszén (Coaks), dió nagyságu, első rendű	frt 2.10
Kovács-szén, mosott és törött	frt 2.10

== házhoz szállítva 100 kilogrammonként. ==

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedéssel.

Ugyanott képviselt és raktár tiszta termései

olasz és dalmát borokból,

100 literen felüli eladásra, u. m.: fehér, schiller és vörösborkból, melyek elősmert jószág és olcsóságukról fogva nagyon kedveltek.

"Nincs többé fejtájás"

D. Götz MIGRAINE-PORA

huszonöt év óta egyoldalú, ideges rheumaszerű, sőt gyomorból származó fejtájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezerre menő köszönet-nyilvánítás bizonyít.

Utolsó időben a

MADRIDI UDVAR

és Baross Gáborné ő ezellentéje feltűnő eredménnyel használta 1 doboz ára használati utasítással 2 frt, 1 kis próba-doboz használati utasítással 1 frt.

Eredetiben kapható Fáykiss József „nagy-Kristóf”-hoz címzett gyógyszer-tárában Budapesten továbbá Török Józsefnél, király u. 12. Debreczenben Dr. Rotschnek Emil — Tamásy Béla Balázs Ödön és Tóth Béla gyógyszerész utraknál is kapható.

(2.)

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek,

KÖHÖGÉS,

rekedtség és elnyálkásodásnál melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe

Egger díjjutalmazott, biztos hatású

mell-pasztilláit.

Kaphatók 25, 50 kros és 1 frtos eredeti dobozokban a monarchia valamennyi gyógyszer-tárában, valamint az

EGGER A. FIA

gyógy-zerkülönlegességi gyárában Bécs-Nussdorf.

TÜZIFA.

HIDVÉGER MIHÁLY ajánlja
jóminőségű és száraz

TÜZIFÁIT.

Méter ölenként 12 forint
raktárában.

Rakár helyiség Vasúji állomás.

Megrendeléseket elfogad GAIGER

EMIL, (Kádas-utca 1892. szám) és GRÉF J. órás, (Czegléd-utca város-háza alatt) MARTINYI fodrász, Czegléd-utca és GYÖRFI IGNÁCZ tiszterkereskedő a kollégium mellett, Darabos-utca sarkon.

Felüdítési készülékek

Dr. Müller főtörzs orvos.

orvosi vevény után készítve, orvosok által jó sikerrel használva és ajánlva idős és fiatal emberek gyengeségei ellen, melyek idegbomlás, titkos fiatalkori vétkek, és kicsapongásokból származtak, melyeknek következményei ideges hátgerinc fájdalmak, a kezek és lábak ideges reszketése. Visszaadják az elgyengült test ifjúkor erejét s ruganyosságát. Különösen ki van próbálva, mint erősítő szer, ideg és nemi gyengeség (Impotenzia) ellen. Ára simerítő orvosi használati utasítással 3 frt 10 kr, postán 25 krral több. A valódi készülékek egyedül: St. Georgs-Apoth. Wien V. Wimmergasse 33. kaphatók, hova az írásbeli megrendelések intézendők.

„Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi-bank.”

ELADÁS.

Régi ezüst pénzek
mivel azok csak f.év decz. 31-ig
maradnak forgalomban

a Debreczeni ipar és kereskedelmi
bank pénztáránál

(piacz-utca 1829. saját ház I-ső emelet)
f. év december 15-ig a legmagasabb
árban beváltatnak.

Tölsner Adolf

Billiárd-gyára

Bécs, V. Rampersdorfergassa No. 7.

ajánlja cs. és
k. kizárólag
szabad.

fordíthatlan billiárdjai

márvány lappal ellátva és elvállal
egész kávéházi berendezéseket minden-
féle módozatban, részletfizetésre is.

Atjatszott billiárdok hábra vagy
carambolra új szerkezettel 100 frttól fel-
jebb. — Arjegyzékek kívánatra ingyen.

Kiadó lakás.

Nagy lakás a főtér és hat-
vanuteza sarkán a volt kereske-
delmi akademia helyiség, rögtön

kiadandó.

Felvilágosítást ad

Tóth Gyula

vaskereskedő czég.

GYENES LAJOS

Debreczen, főtér, városház épület.

Ajánlja az őszi idényre:

Női ruha szöveteket és diszeket,

Divatos fekete kelméket,

Jó mosó velezeket,

Hauschild kötő pamutot,

Jäger kötő gyapjút,

Jó szabású fűzőt (Mieder)

Himalay, berliner kendőket és Escharpokat,

Férfi fehérneműket, nyakkendőket és Esernyőket.

Jaegar alsó ing és nadrágokat,

Sirkoszoruk 55 krajczrától feljebb.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Női ruhák elkészíttetését elvállalom

Eladó vagy bérbeadó

Debreczenben a Hatvan utczai kert elején a Tóczós kerti dülőben a gyepű alatt két nyilas szőlőkerti pajtával, a Vargakertben pedig a Salétrom-kaszárnyára néző dülőben egy nyilas veteményes és gyümölcsös kert örök áron eladó, vagy 1893. évre (nov. 1-ső napjáig) bérbe kiadó; értekezhetni iránta a tulajdonossal, **Konrád Gyula** kir. pénzügyi titkárral Nyiregyházán Kürt-utcza 3. sz. a.

Disok'evél Zágráb.	1891.	Arany érem Temesvár.
-----------------------	--------------	-------------------------

Kwizda
Restitutions-
fluid ja.
(Üdülő vedv.)

M osóviz lovak számára. Egy üveg ára o. é. 1f rt 40 kr

30 év óta az udvari istállóknban, a katonai és uri nagyobb istállóknban használatban van, erőltetésül nagy fáradságok előtt és után az erő visszanyerése czéljából, ficzomodások megbicsaklások, idegmerevségeknél stb. Kiváló dolgokra képesíti a lovakat training-né

Tessék a főnti védőjegyre figyelni és határozottan Kwizda Restitutions fluid-jét tessék kérni. — Kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerüzetben.

Főraktár: Franz Job. Kwizda cs és kir. udvari szállító kerületi gyógyszerárában Korneuburg. (1.)

Kaszanyitzky Endre
előbb
Kuhinka István K.
üveg, porcellán lámpa és háztartási cikkek raktára.
DEBRECZENBEN,

ajánlja pontos ki-
szolgálat és gyár-
árak mellett, az
őszi és téli idényre
ujjonnan érkezett
és nagy választék-
kal berendezett
DITMÁR-
és
Brünnér-féle
a legjobbnak elös-
mert gyártmányu
szalon, függő
és
asztali
petroleum lámpáit
s minden hozzátar-
tozó cikkek nagy
raktárát és a most
legújabb találmá-
nyú úgynevezett
csoda lámpákat,
melyek rendkívüli olóóság és takarékossági
szerkezetüknel fogva a legnagyobb kerc-
ettségek örvendenek.
Képes árjegyzékek kívánatra bármintve

MEGHIVÁS

az „István“ gőzmalom társulatnak
1892. évi November hó 6-án
délelőtt 10 órakor
a városháza nagy tanács termében
tartandó

Rendkívüli Közgyűlésére.

Tárgy:
A társulati alapszabályok módosítása.

Miután a jelenleg érvényben levő alapszabályok 29. §-a értelmében az ezennel összehívott rendkívüli közgyűlés csak akkor lesz határozat képes, ha a részvények 1/5-része, 40 rész ényes jelenlétében képviselve leendő felkértek a t. részvényesek, hogy minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek.

Együttal felhivatnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket — az alapszabály 29-ik cikke értelmében — folyó évi november 4-én és 5-én, délelőtt 10—12 óráig, délután 2—4 óráig a társulat Kossuth (Czepléd) utcza irodájában átvenni ne terheltessenek.

Az igazgatóság.

ALKALMI VÉTEL.

Minthogy raktárunk tul van terhelve mindennemű bel- és külföldi férfi divatszövetekkel, — melyek egész öltönyök, téli és őszi tavaszi felsőkabátok, Menosikov, továbbá női felsőkabátokra is igen alkalmasak, — elhatároztuk ezen cikkeknek teljesen leszállított árakban leendő kiárusítását; sőt miután nem szándékunk ezen divat cikkeket többé tartani, **GYÁRI ÁRAKON ALÓL** bocsátjuk eladásra; miért is a n. é közönség becses figyelmét ezen kedvező és előnyös vásárlási alkalomra tisztelettel felhívjuk

RANUNKEL H. és FIA.

ALKALMI VÉTEL.

SZÖNYEGEK,
függönyök, ágy- és asztal-terítő
butorszövetek, viaszkos vásznak
nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI céggnél.

Jutányos, szabott árakon

kaphatók

Szabó Lajos fiai

cégnél:

Divatos női ruhaszövetek,
francia flanelk, Kasán, Moldon,
legujabb ruhadiszek,

fekete divatkelemék,
szines és fekete selymek,

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők.

Gyermek ruhácskák és felöltők,

Normal gyapju és pamut alsó-ingek,

ujjasok és nadrágok,
téli harisnyák, keztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk:

Brassói és Gácsi posztókban
takarók és lópokróczokban.

A helybeli piacon több ízben előfordult végeladásokkal szemben, nehogy t. vevőink ezáltal befolyásolva legyenek — elhatároztuk, hogy az ugyis túlhalmozott raktárunkon levő árucikkeink nagyrészt

hatóságilag engedélyezett

végeladásra

bocsássuk.

Tudatjuk tehát a n. é. közönséggel, hogy a mai naptól kezdve a raktárunkon levő

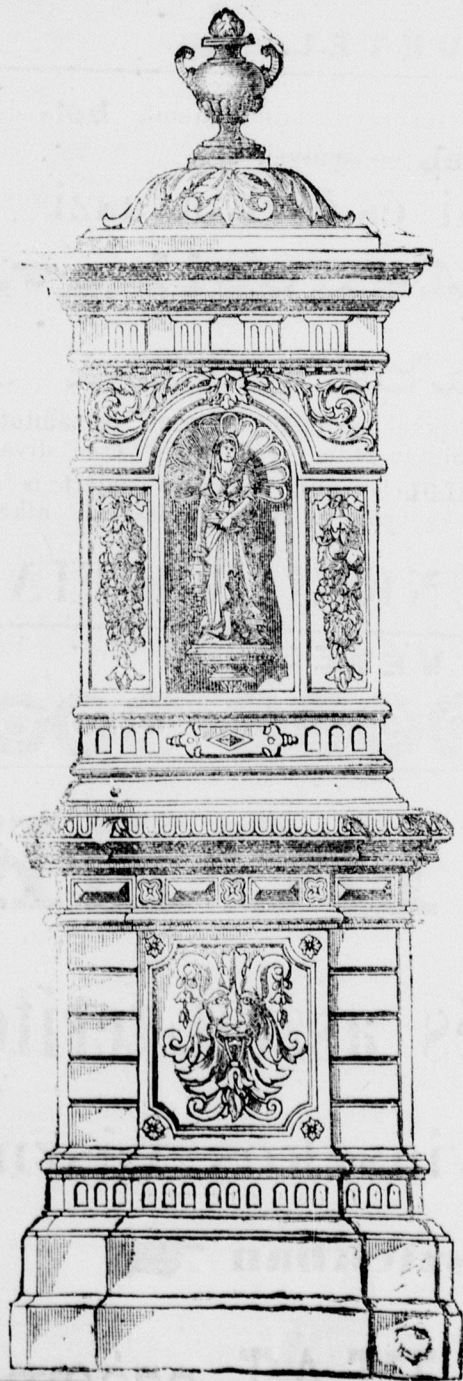
Ruhakelméket, Flanelleket,
Barchenteket (velez),
Cretonokat, Atlas satineket
Batisztokat,
Tricot-derekakat,

Szőnyeget,
Ágy és asztal-terítőket,
Jutle és szövet
függönyöket, valamint
Férfi gyapju szöveteket,

gyári áron alól

árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Budweszi, porcellán és majolika

KÁLYHÁK és KANDALÓK,

minőségért és fűtőképességért **jótállva.**

Friedlandi szabályozható és

Meidingi rendszerű vaskályhák.

Magyarhoni vaskályhák

fa kőszén és coaksz fűtésre.

Világító és elektra kályhák.

„PANNONIA“

Tengeri morzsoló-gép

meglepő munkaképességgel darabja 180.

A téli évadra legnagyobb

KORCSOLYA raktár

minden rendszerben.

Képes árlapok ingyen és bérmentve.

Legjutányosabb beszerzési forrás

TÓTH GYULA

vasnagykereskedő, DEBRECZEN, városháza sarkán.

nyomatott a kiadótulajdonos (Vértesi Arnold) Debreczeni Ellenőr könyvnyomdájságban.

Legnagyobb raktár.

DI

Előfizetési

Mes

(*) hó elsején lőház.

Mint

kormány bekénysz szólt tör alig van vetést az esony elő gyalbatn közbe a foiyamát mint pl.

Az nyének i rendszer a magy tudvalev nity s m

A k most is előterjesz gyalása jezést, a első öt Két a kormá

A „Deb

A refero

A reformác

A re mely szell szállott rá formátor t szállani az hert főkép tovább és első léptév történt ki ürre nem

A vi nem beteg erőt vesz. templomba vendégéve katonák a ják. hol k felekezettel pokig tart a jámbor, ségben ott számos fű